

ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА»
Факультет суспільних і прикладних наук
Кафедра дизайну

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з методичної роботи
 Ярослав ШТАНЬКО
"30" 2024 р.

РИСУНОК

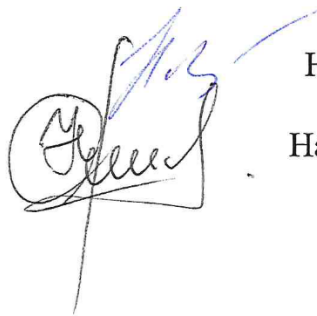
СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Галузь знань	02 Культура і мистецтво
Спеціальність	022 Дизайн
Освітньо-професійна (наукова) програма	«Графічний дизайн»
Освітній рівень	перший (бакалаврський)
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська

Івано-Франківськ
2024

РОЗРОБНИК:

доц. кафедри дизайну
кандидат мистецтвознавства, доцент
доц. кафедри дизайну
кандидат мистецтвознавства

Наталія ГІЛЯЗОВА

Наталія ЗОЛОТАРЧУК

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри дизайну
протокол № 1 від 27.08.2024
завідувач кафедри

Ірина МАТОЛІЧ

УЗГОДЖЕНО:

Гарант ОПП

Наталія ГІЛЯЗОВА

СХВАЛЕНО:

на засіданні Науково-методичної ради, протокол № 1 від 30.08. 2024 р.

e-mail	nataliia.hiliyazova@ukd.edu.ua nataliia.zolotarchuk@ukd.edu.ua
Номер аудиторії чи кафедри	кафедра дизайну, ауд.510, 511
Посилання на сайт	https://ukd.edu.ua/person/nataliya-gilyazova https://ukd.edu.ua/person/nataliya-zolotarchuk
Сторінка курсу в СДО	https://online.ukd.edu.ua/course/view.php?id=3585

ВСТУП

Анотація навчальної дисципліни «Рисунок»

Рисунок – це основа будь якого зображення, це процес роботи думки, ока і руки. Одним з методів є рисунок з натури, тоді студент вивчає і запам'ятовує характерні особливості будови різноманітних об'єктів, знайомиться з принципом їхнього зображення. У процесі навчання даної дисципліни студент освоює знання з теоретичних основ рисунку, методи та технічні прийоми виконання.

Курс «Рисунок» належить до обов'язкових дисциплін освітньої програми. Вивчення дисципліни передбачає практичні заняття та самостійне виконання завдань. У межах вивчення дисципліни студенти створюють практичні завдання виконані з натури, а також творчі графічні роботи. В процесі виконання застосовують різноманітні техніки і матеріали. В останньому семестрі передбачені завдання із застосуванням графічного планшета.

Мета викладання даного курсу – вивчення форми, простору, пропорцій і технічних прийомів рисунку які студент застосує в практичній діяльності.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен **знати**:

- пропорції, перспективне скорочення зображуваної натури, об'єм, світлотіньові градації тощо;
- техніки виконання;
- методи стилізації;
- матеріал для виконання завдань.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен **вміти**:

- передавати зображувану натуру;
- створювати графічні авторські роботи з індивідуальним підходом з рисунку;
- на професійному рівні володіти різними техніками рисунку, а також матеріалом та інструментом (олівці, вугілля, туш тощо);
- використовувати у практичній діяльності навички роботи з матеріалами (олівець, вугіль, туш тощо);
- самостійно збирати та аналізувати інформацію отриману з Інтернет ресурсів;
- застосовувати здобуті знання та навички в галузях графічного дизайну та у вирішенні творчих завдань.

Компетентності та результати навчання, яких набувають здобувачі освіти внаслідок вивчення навчальної дисципліни (шифри та зміст компетентностей та програмних результатів навчання вказано відповідно до ОПП “Графічний дизайн” (2024/2025).

Код компетентності	Назва компетентності	Результати навчання
СК 9.	Здатність зображувати об’єкти навколишнього середовища і постаті людини засобами пластичної анатомії, спеціального рисунка і живопису (за спеціалізаціями)	<i>ПРН 7. Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об’єкти для розроблення художньо-проектних вирішень.</i> <i>ПРН 9. Створювати об’єкти дизайну засобами проектно-графічного моделювання.</i> <i>ПРН 18. Відобразити морфологічні, стильові та кольорофактурні властивості об’єктів дизайну</i>

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс	2,3		
Семестр	3,4,5,6		
Кількість кредитів ЄКТС	12		
Аудиторні навчальні заняття	Практичні	денна форма	заочна форма
		3 семестр – 56	12
		4 семестр – 56	12
		5 семестр – 56	16
		6 семестр – 56 (в годинах)	16 (в годинах)
Самостійна робота		3 семестр – 34	78
		4 семестр – 34	78
		5 семестр – 34	74
		6 семестр – 34	74
		(в годинах)	(в годинах)
Форма підсумкового контролю	залік		

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни:

Пререквізити	Постреквізити
Основи рисунку і живопису	Дизайн-проектування
Композиція	Шрифти і типографіка
Кольорознавство	Формоутворення

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

II КУРС

I семестр

Завдання 1. Рисунок гіпсової розетки (20 год.)

Конструктивна побудова. Світлотіньове зображення. Передача об'єму

Завдання 2. Рисунок стільця з драперією (30 год.)

Лінійно-конструктивна побудова з врахуванням перспективного скорочення. Світлотіньове зображення.

Завдання 3. Рисунок натюрморту вуглем (4 год.)

Передача об'єму та тонального співвідношення предметів.

II семестр

Завдання 4. Рисунок фрагменту інтер'єру (24 год.)

Лінійно-тональне зображення з врахуванням перспективного скорочення. Детальне відображення.

Завдання 5. Графічна робота тематичного натюрморту (16 год.)

Чорно-біле графічне зображення. Площинно-декоративне зображення.

Завдання 6. Графічна робота: ліногравюра (листівка) (16 год.)

Стилізоване зображення. Площинно-декоративне зображення.

III КУРС

I семестр

Завдання 7. Рисунок гіпсової моделі черепа (12 год.)

Лінійна побудова. Передача об'єму.

Завдання 8. Рисунок гіпсових моделей частин обличчя: ніс, око, вухо, губи (16 год.)

Лінійна побудова. Передача об'єму.

Завдання 9. Рисунок гіпсової моделі голови (28 год.)

Лінійна побудова. Світлотіньовий рисунок.

II семестр

Завдання 10. Рисунок портрету живої натури (26 год.)

Лінійна побудова. Світлотіньовий рисунок.

Завдання 11. Графічна робота на вільну тему (30 год.).

Стилізовано-площинне зображення.

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Вимоги до завдання	Кількість год.
1	Рисунок гіпсової розетки.	Закомпонувати на форматі паперу гіпсову модель розетки. Витримати пропорції. Передати світлотінь методом штрихування або тонування. Матеріал: олівець. Формат: А3.	20
2	Рисунок стільця з драперією.	Лінійно-конструктивна побудова з врахуванням перспективного скорочення. Світлотіньовий рисунок. Матеріал: олівець. Формат: А2.	30
3	Рисунок натюрморту вуглем.	Закомпонувати на форматі паперу простий натюрморт. Витримати пропорції. Передати світлотінь. Матеріал: вугіль. Формат: А2.	4
4	Рисунок фрагменту інтер'єру.	У форматі паперу закомпонувати фрагмент інтер'єру. Лінійне зображення з врахуванням перспективного скорочення. Матеріал: олівець. Формат: А2.	24
4	Графічна робота тематичного натюрморту.	Створити графічну роботу натюрморту. Стилізувати та узагальнити зображення, трансформувати зображувану натуру в графічні об'єкти. Застосувати авторські художньо-проектні рішення. Матеріал: туш, перо. Формат: А3.	16
5	Графічна робота: ліногравюра (листівка)	Створити листівку (вільна тема) у техніці ліногравюри. Під час розробки ескізу використати методи стилізації та узагальнення характерні для ліногравюри. Матеріал: лінолеум, різці, типографська фарба. Формат А5.	16
6	Рисунок гіпсової моделі черепа.	Передати лінійно-конструктивну побудову черепа з дотриманням усіх пропорцій. Передати об'єм за допомогою штриха. Виконати рисунок черепа з різних положень. Матеріал: олівець. Формат: А2.	12
7	Рисунок гіпсових моделей частин	Лінійно-конструктивний рисунок частини обличчя (ніс, око, губи, вухо). Передати	16

	обличчя: ніс, око, вухо, губи.	пропорції та об'єм. Виконати рисунок з різних положень. Матеріал: олівець. Формат: А3.	
8.	Рисунок гіпсової моделі голови.	Передати лінійно-конструктивну будову гіпсової голови з дотриманням усіх порційних співвідношень. Передати об'єм світлотінню. Матеріал: олівець. Формат: А2.	28
9.	Рисунок живої натури (портрет).	Передати лінійно-конструктивну будову голови людини з дотриманням усіх порційних співвідношень. Максимально наблизитись до зображувальної натури. Передати об'єм за допомогою штриха. Матеріал: олівець. Формат: А2.	26
10	Графічна робота на вільну тему	Завдання передбачає два етапи: 1. створити рисунок на вільну тему (пейзаж, портрет, натюрморт). Інтерпретувати зображення застосувавши на вибір стилізацію чи реалістичне зображення; 2. сканувати рисунок, перенести у графічний планшет. За допомогою графічних програм створити дизайн-об'єкт (ілюстрація, листівка, театральна чи кіно афіша тощо)	30
	Всього годин		224

**Зміст самостійної роботи здобувачів
Розподіл годин, виділених на вивчення дисципліни:**

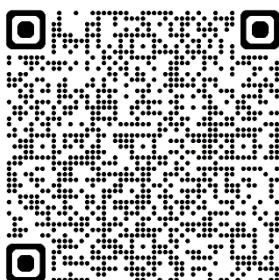
Найменування видів робіт	Розподіл годин за формами навчання	
	денна	заочна
Самостійна робота, год, у т.ч.	136	304
Зарисовки сірникових коробок (4-6 шт.)	8	20
Зарисовки предметів (стілець, табуретка, диван тощо) (10-15 шт.)	16	28
Зарисовки живих квітів та предметів побуту (вугіль, сангіна, соус) (6-8 шт.)	10	30

Зарисовки інтер'єру індивідуального житла.	10	26
Вправи на графіку (лінія, пляма)	10	20
Опрацювання матеріалу до Завдання 5	14	32
Зарисовки черепа в різних положеннях	8	20
Зарисовки частини обличчя людини – ніс, вухо, око, губи	10	20
Зарисовки гіпсової моделі голови людини	16	34
Зарисовки голови людини у різних ракурсах.	16	34
Опрацювання матеріалу до Завдання 10	18	40

ПОЛІТИКА КУРСУ

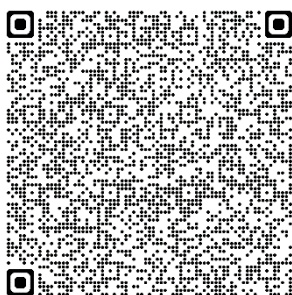
Відповідно до нормативної бази УКД

1) щодо системи поточного і підсумкового контролю

Організація поточного та підсумкового семестрового контролю знань студентів, проведення практик та атестації, переведення показників академічної успішності за 100-бальною шкалою в систему оцінок за національною шкалою здійснюється згідно з “Положенням про систему поточного і підсумкового контролю, оцінювання знань та визначення рейтингу здобувачів освіти”. Ознайомитись з документом можна за [посиланням](#).

2) щодо оскарження результатів контрольних заходів

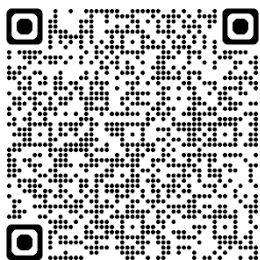

Здобувачі вищої освіти мають право на оскарження оцінки з дисципліни отриманої під час контрольних заходів. Апеляція здійснюється відповідно до «Положення про політику та врегулювання конфліктних ситуацій». Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

3) щодо відпрацювання пропущених занять

Згідно “Положення про організацію освітнього процесу” здобувач допускається до семестрового контролю з конкретної навчальної дисципліни (семестрового екзамену, диференційованого заліку), якщо він виконав усі види робіт, передбачені на семестр навчальним планом та силабусом/робочою програмою навчальної дисципліни, підтвердив опанування на мінімальному рівні результатів навчання (отримав ≥ 35 бали), відпрацював визначені індивідуальним навчальним планом всі лекційні, практичні, семінарські та лабораторні заняття, на яких він був відсутній. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

4) щодо дотримання академічної доброчесності

“Положення про академічну доброчесність” закріплює моральні принципи, норми та правила етичної поведінки, позитивного, сприятливого, доброчесного освітнього і наукового середовища, професійної діяльності та професійного спілкування спільноти Університету, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

5) щодо використання штучного інтелекту

“Положення про академічну доброчесність” визначає політику щодо використання технічних засобів на основі штучного інтелекту в освітньому процесі. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#). “Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації та фальсифікації академічних творів” містить рекомендації щодо використання в академічних текстах генераторів на основі штучного інтелекту. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

6) щодо використання технічних засобів в аудиторії та правила комунікації

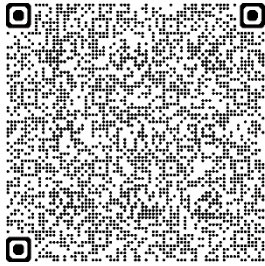
Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). На гаджетах повинен бути активований режим «без звуку» до початку заняття. Під час занять заборонено надсилання

текстових повідомлень, прослуховування музики, перевірка електронної пошти, соціальних мереж тощо, окрім виробничої необхідності. Під час виконання заходів контролю використання гаджетів заборонено (за винятком, коли це передбачено умовами його проведення). У разі порушення цієї заборони результат анулюється без права перескладання.

Комунікація відбувається через електронну пошту і сторінку дисципліни в Moodle.

7) щодо зарахування результатів навчання, здобутих шляхом формальної/інформальної освіти

Процедури визнання результатів навчання, здобутих шляхом формальної/інформальної освіти визначаються «Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та / або інформальної освіти». Ознайомитись з документом можна за

[покликанням.](#)

Під час вивчення навчальної дисципліни “Радіовиробництво і подкасти” студентам надається можливість перерахування неформальної освіти. До прикладу, із запропонованого переліку можна пройти сертифіковані (безкоштовні) курси на освітніх платформах, відтак сертифікат, який отримали під час навчання, – є підтвердженням засвоєння студентом окремих тем, що включені у зміст дисципліни.

Аудиторні заняття з дисципліни «Рисунок» проходять у формі практичних занять.

Відпрацювання студентом пропущених або не вчасно створених практичних робіт виконуються в аудиторії. Це потрібно для того щоб виключити можливість плагіату, тобто присвоєння і здачі студентом чужої роботи.

Важливим елементом у навчальному процесі є академічна доброчесність – сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень. Відповідно до цього викладач повинен надавати достовірну інформацію про використані джерела та власну творчу діяльність, а студент у свою чергу посилення на джерела інформації у разі використання при створенні ідей, ескізів та розробок.

Загалом після завершення кожної практичної роботи відбувається колективне обговорення між студентами та викладачем щодо виявлення негативних та позитивних моментів у виконаному завданні. При виконанні завдань важливим є творчий підхід до завдання, використання власних ідей, зарисовок та ескізів.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При вивченні дисципліни застосовується комплекс методів для організації навчання студентів з метою розвитку їх логічного та абстрактного мислення, творчих здібностей, підвищення мотивації до навчання та формування особистості майбутнього фахівця в галузі графічного дизайну.

Програмний результат навчання	Метод навчання	Метод оцінювання
<p>ПРН 7. Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти для розроблення художньо-проектних вирішень.</p> <p>ПРН 9. Створювати об'єкти дизайну засобами проектно-графічного моделювання.</p> <p>ПРН 18. Відображати морфологічні, стильові та кольорофактурні властивості об'єктів дизайну</p>	<p>словесний метод (викладення нового матеріалу);</p> <p>наочний метод (прикладні завдання, приклади зразків); інтерактивні методи (дискусія); практичний метод (виконання аудиторних завдань, виконання зарисовок та начерків, ескізів до графічних робіт);</p> <p>стимулювання обов'язку і відповідальності в навчанні (відповідальності в роботі, добросовісності як в процесі навчання, так і при виконанні замовлень)</p>	залік

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Вид	Зміст	% від загальної оцінки	Бал	
			min	max
Поточні контрольні заходи	всього	60	35	60
Підсумкові контрольні заходи	екзамен	40	24	40
Всього:	-	100	60	100

Підсумковою формою контролю дисципліни «Рисунок» є екзамен, який передбачає здачу студентом усіх практичних завдань за семестр у відповідному вигляді (відповідність завданню, оформлення). Якщо студент не задоволений підсумковою оцінкою, тоді він може виконати додаткову творчу роботу і підняти бал у день заліку.

Усі практичні заняття з курсу «Рисунок» проводяться у форматі, що визначений деканатом університету (онлайн/офлайн чи змішаному). Їх відвідуваність здобувачами є добровільною.

Відвідування практичних занять з курсу є обов'язковим. Усі пропущені заняття повинні відпрацюватися впродовж трьох наступних тижнів після отримання пропуску, або після того, як студент повернувся до навчання.

Процедура проведення контрольних заходів, а саме підсумкового семестрового контролю, регулюється [«Положенням про систему поточного та](#)

підсумкового контролю оцінювання знань та визначення рейтингу студентів», яке розміщено на сайті університету в розділі «Публічна інформація»: <https://ukd.edu.ua/node/1149>

Фіксація **поточного** контролю здійснюється в «Електронному журналі обліку успішності академічної групи» на підставі чотирибальної шкали – “2”; “3”; “4”; “5”. У разі відсутності студента на занятті виставляється “н”. За результатами поточного контролю у Журналі, автоматично визначається підсумкова оцінка, здійснюється підрахунок пропущених занять.

Критерії оцінювання:

«незадовільно»	володіє навчальним матеріалом на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, що позначаються окремими словами чи реченнями; володіє матеріалом на елементарному рівні засвоєння, викладає його уривчастими реченнями, виявляє здатність висловити думку на елементарному рівні; володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу;
«задовільно»	володіє матеріалом на початковому рівні, значну частину матеріалу відтворює на репродуктивному рівні; володіє матеріалом на рівні, вищому за початковий, здатний за допомогою викладача логічно відтворити значну його частину; може відтворити значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, порівнювати та робити висновки, виправляти допущені помилки;
«добре»	здатний застосовувати вивчений матеріал на рівні стандартних ситуацій, частково контролювати власні навчальні дії, наводити окремі власні приклади на підтвердження певних тверджень: вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність, виправляти помилки і добирати аргументи на підтвердження певних думок під керівництвом викладача; вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, та вміє застосовувати його на практиці; вільно розв'язує задачі в стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;
«відмінно»	виявляє початкові творчі здібності, самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, оцінює окремі нові факти, явища, ідеї; знаходить джерела інформації та самостійно використовує їх відповідно до цілей, поставлених викладачем; вільно висловлює власні думки і відчуття, визначає програму особистої пізнавальної діяльності, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особисту позицію щодо них; без допомоги викладача знаходить джерела інформації і використовує одержані відомості відповідно до мети та завдань власної пізнавальної діяльності; використовує набуті знання і вміння в нестандартних ситуаціях; виявляє особливі творчі здібності, самостійно розвиває власні обдарування і нахили, вміє самостійно здобувати знання.

Усі пропущені заняття, а також негативні оцінки студенти зобов'язані відпрацювати впродовж трьох наступних тижнів. У випадку недотримання цієї

норми, замість “н” в журналі буде виставлено “0” (нуль балів), без права перездачі.

До підсумкового контролю допускаються студенти які за результатами поточного контролю отримали не менше 35 балів. Усі студенти, що отримали 34 бали і менше, не допускаються до складання підсумкового контролю і на підставі укладання додаткового договору, здійснюють повторне вивчення дисципліни впродовж наступного навчального семестру.

Загальна семестрова оцінка з дисципліни, яка виставляється в екзаменаційних відомостях оцінюється в балах (згідно Шкали оцінювання знань за ЄКТС) і є сумою балів, отриманих під час поточного та підсумкового контролю.

Шкала оцінювання знань за ЄКТС:

Оцінка за національною шкалою	Рівень досягнень, %	Шкала ECTS
Національна диференційована шкала		
Відмінно	90 – 100	A
Добре	83 – 89	B
	75 – 82	C
Задовільно	67 – 74	D
	60 – 66	E
Незадовільно	35 – 59	FX
	0 – 34	F
Національна недиференційована шкала		
Зараховано	60 – 100	-
Не зараховано	0 – 59	-

Студенти, які не з'явилися на екзамені без поважних причин, вважаються такими, що одержали незадовільну оцінку.

Об'єктивність процедур проведення контрольних заходів забезпечується відмежуванням результатів поточного контролю від результатів підсумкового контролю.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Гілязова Н.М. Рисунок. Живопис.: навч. пос. Івано-Франківськ, 2021. 120 с.
2. Кириченко М.А. Кириченко М.А. Основи образотворчої грамоти. Київ, 2002. 188 с.
3. Лукань В. Малюнок: Збірник програм з дисципліни образотворчого циклу. Київ, 1992. 42 с.

Додаткова література

1. Резніченко М.І., Твердохлібова Я.М. Художня графіка: Навчально-методичний посібник для студентів художньо-графічних факультетів. Тернопіль: Навчальна книга: Богдан, 2019. 272 с.

Електронні інформаційні ресурси

1. Ліногравюра – техніка високого друку. веб-сайт. URL: <https://illustrator-uroki.com/linogravyura/>
2. Малюнок розетки. URL: <https://jak.koshachek.com/articles/maljunok-rozetki.html>
3. Малюнок вугіллям. URL: <https://jak.bono.odessa.ua/articles/jak-namaljuvati-vugilnimi-olivcjami-natjurmort-z.php>
4. Як малювати портрет поетапно. URL: <https://myhandmade.com.ua/yak-namalyuvaty-portret-poetapno-olivtsem-104-foto-majster-klas-dlya-pochatktivsiv/2/>